

सुराज्य

सोलापूर, पुणे, सांगली, धाराशिव, लातूर, विजयपूर, कलबुर्गी, बिदर, बीड

www.surajyadigital.com

। रविवार, दि. २३ जून २०२४ ।

▶ वर्ष : २२ वे ▶ अंक : २६४ वा ▶ किंमत : ५ रुपये ▶ पाने १२

पाकणीत २०० वर्षांपासून मजल्यासाठी चढेना वीट

विष्णू सुरवसे/उत्तर सोलापूर

उत्तर सोलापूर तालुक्यातील मोठं अन् श्रीमंत गावं म्हणजे पाकणी. चांगली समृद्धता असलेल्या या गावामधील घरं म्हटलं तर एकमजली. कोणी कितीही लखपती, कोट्याधीश असला तरी त्यांचं घर हे तुम्हाला अनेक मजली दिसणारच नाही. इथं उभारली गेलेली अत्यंत देखणी घरं पण तळमजल्याचीच. घरांबद्दलची या गावची गोष्टच तशी न्यारी आहे. तब्बल २०० वर्षांपासून या गावात दुमजली-तीन मजली घरांसाठी वीटच चढवली जात नाही. अनेक मजली घरं न उभारण्याची या गावात जणू आता परंपराच झाली आहे. जी परंपरा मागच्या साधारण २०० वर्षांचीपासूनची. कैक पिढ्यांपासूनची ते थेट आताच्या नव्या पिढीपर्यंतची.

विशेष म्हणजे विज्ञान-तंत्रज्ञानाच्या युगात अन् अॅपच्या जगतात वावरणाऱ्या नव्या पिढीदेखील अनेक मजली घरं न बांधण्याची इथली परंपरा तशीच जपली. सुख, वैभव अन् समृद्धता नांदणाऱ्या या गावात खरं तर टोलेजंग इमारती दिसायच्या हत्या होत्या. अनेकांच्या गर्भश्रीमंतीचं प्रतिबिंब हे अनेक मजली टॉप बॅन्गल्यामध्ये दिसायला हवं होतं. मात्र तसं इथं होत नाही. या गावातलं परासंबंधीचं वास्तव आहे ते पूर्णपणे वेगळं. खरं तर

इथं अनेक मजली टोलेजंग बंगले उभारण्याचं धाडसच कोणी करायला तयार नाही. धाडस न करणाऱ्यां कारणदेखील तसंच सांगितलं जातं. सीना नदीकाठी वसलेल्या या गावाचं जगूत ग्रामदैवत श्री नूरसिंह आहे. या ग्रामदैवताचं मोठं मंदिर या गावात आहे. या मंदिराच्या कळसाच्या उंचीपेक्षा कोणाच्या घराची बांधकामाची वीट वरती गेल्यास म्हणजे मंदिराच्या उंचीपेक्षा घराची उंची जादा झाल्यास संबंधित घर बांधणाऱ्यांचे मोठे नुकसान

गावात दोन-तीन मजली घरे बांधण्यास कोणीच धजावेना

- मंदिराच्या शिखरापेक्षा उंच घरे बांधल्यास नूरसिंह महाराज कोपतात याची पिढ्यान् पिढ्या भिती कायमच
- विज्ञान-तंत्रज्ञान अन् अॅपच्या जगतात वावरणारी नवी पिढीदेखील भितीमुळं स्विकारेना बदल
- उंच टोलेजंग बंगल्यात राहण्याची इच्छा असूनही लखपती-कोट्याधीशदेखील राहतात तळमजल्याच्या घरांमध्येच

● म्हणे नूरसिंह महाराज कोपतात...

अलिशान बंगल्यात राहण्याच्या इच्छेवर फिरतं पाणी..!

उत्तर तालुक्यातील पाकणी हे गाव, सीना नदी काठावर वसलेलं. गावचे वार्षिक उत्पन्न कोटीच्या वर. साधारण १० हजार लोकसंख्या असलेले गाव. प्राथमिक, माध्यमिक तसेच आश्रम शाळा, दवाखाने, तलाठी कार्यालय, पशु वैद्यकीय दवाखाना इतर. केंद्र सरकारच्या तीन प्रोजेक्टमध्ये इंधनाची साठवणूक व वितरण असल्यामुळे कोटयवधी रूपांची उलाढाल आहे. मोठं बागायत क्षेत्र आहे, वार्षिक लाखो रूपांची कमाई होत असताना आज ही येथील ग्रामस्थ फक्त तळमजला घर बांधूनच राहतात. कोणाला वाटत नाही, आपल्या कमाईत अलिशान आलिशान बंगला बांधवा. कोणाला नको आहे तीन चार मजली अप्रतिम देखणी इमारत? इच्छा असूनही का बांधत नाहीत दुमजली बंगला, टोलेजंग इमारत तर म्हणे नूरसिंह महाराज कोपतात.

● अघटरीत घडण्याच्या भितीचं सावट दूर होईना

परंपरा खंडित करून उंच घर बांधण्याचं धाडस कोणी करेना

ग्रामदैवत श्री नूरसिंह महाराजांना त्यांच्या मंदिराच्या कळसापेक्षा जादा उंचीचं घर कोणी बांधलेलं चालत नाही. तरीही कोणी धाडस केल्यास महाराज कोपतात. भयानक अघटित घटना घरात घडतात अशी साधारण दोनशे वर्षांपासून या गावात असलेली भिती आजही जात नाही. तळमजल्याचं घर बांधून गुण्यागोविदानं राहिलेलं बरं. पण टोलेजंग इमारत नको, ही मानसिकता या गावच्या नव्या पिढीचीदेखील आहे. २०० वर्षांपासूनची परंपरा नव्या पिढीनं भितीच्या सावटाखाली स्विकारली आहे.

● उंच घरे न बांधण्याबद्दल सांगितली जाते 'ही' आख्यायिका

पुजारी महेश कुलकर्णी यांनी सांगितले की, पश्चिम दिशेला पूर्वेकडे तोंड असलेल्या श्री नूरसिंह जागृत देवस्थानची स्थापना त्यांचे पणजोबा परशुराम रावजी कुलकर्णी यांनी दोनशे वर्षांपूर्वी केली. या देवस्थानचे मुळ नीरा नूरसिंह पूर येथे असून गाईच्या नखांमध्ये तांदळाच्या आकाराची मूर्ती असून तेव्हा पासून ते आज पर्यंत कुलकर्णी घराण्याकडेच मंदिराचे पुजारीपण आहे. कथित आख्यायिका अशी आहे की, गावाच्या हद्दीत जो कोणी दोन मजली घर, बंगला बांधला की त्यांच्या घरात वाईट घटना घडते, फार मोठे आर्थिक नुकसान होते, घर संपुष्टात येते, अशी आख्यायिका पिढ्यान्पिढ्या सांगत आली गेली. मंदिरापेक्षा अधिक उंचीचं घर बांधलं जाऊ नये, अशी भिती चालण्यात आली, त्यामुळे गाव हद्दीत श्री नूरसिंह मंदिरापेक्षा मोठ्या उंचीचं घर बांधण्याचे कोणी धाडस करीत नाही.

“मी श्री नूरसिंह मंदिर परिसरात जवळपास ५० वर्ष होत आले येथे राहलो आहे. माझा व्यवसाय शेती असून बागायती आहे. पैसा येतो आणि जातो दोन मजली घर बांधावे वाटते पण भिती वाटते. - महादेव शिंदे, बागायतदार, पाकणी, ता. उत्तर सोलापूर

“पाकणीच्या श्री नूरसिंह मंदिराच्या ५ ते ६ कि.मी.च्या परिसरात कुठेही दोन मजली घर दिसणार नाही याचे कारण म्हणजे लोक म्हणतात त्याप्रमाणे कळसाच्या बरोबरीने कोणी घर बांधले तर अघटित घटना घडते. अचानकपणे घरातील कोणाचा तरी मृत्यू होतो. आर्थिक सकट कोसळते म्हणून कळसाच्या उंची बरोबर घर बांधत नाहीत. - नामनाथ यलगुंडे, ग्रामस्थ, पाकणी, ता. उत्तर सोलापूर

“पाकणी गावात मी ७० ते ८० वर्षांपासून राहत आहे. गावात कोणीही अनेक मजली घर बांधू शकत नाही. असे घर बांधल्यास सर्वनाश होतो. या सर्वनाशाला घराचा मालक जबाबदार राहतो. - अशोक शिंदे, ग्रामस्थ, पाकणी, ता. उत्तर सोलापूर

होते. श्री नूरसिंहाला आपल्या मंदिरापेक्षा कोणाच्या घराची उंची जास्त झालेली चालत नाही, २०० वर्षांची आख्यायिका म्हणजे काटा काढतात. श्री नूरसिंह

“पाकणी गावाचा कोणी राहणारा असेल किंवा बाहेर गावचा कोणी येथे येऊन राहत असेल या गावात संबंधितांनं दोन मजली किंवा त्यापेक्षा अधिक मजल्याचे घर बांधल्यास आजरी पडणे, आर्थिक नुकसान होणे, कौटुंबिक त्रास असे प्रकार होतात - चतुरबाई साठे, गृहिणी, पाकणी, ता. उत्तर सोलापूर

“मोठ्या उंचीची घरे बांधू नका असे वाड वडिलांनी सांगितले आहे. त्यांनी जे चांगल्या हितासाठी सांगितले आहे, त्यावर विश्वास ठेवावा लागतो. - माधव आवताडे, विद्यार्थी, पाकणी, ता. उत्तर सोलापूर

“काळ, आणि वेळ आल्यास त्यातून माणूस कधीही सुटू शकत नाही. ही घटना व म्हणणे पूर्णपणे थोटांत आहे. जे नशिवात आहे जे घडायचे आहे ते घडते. आता कित्येकजण आहेत, ज्यांनी परगावी उंच घरे बांधली आहेत. उंच घरे न बांधण्याबद्दलची अंधश्रद्धा आहे. आख्यायिका थोटांत आहे. - धनाजी गुंड, समाजसेवक, अंनिस कार्यकर्ता शिवाजी, ता. उत्तर सोलापूर

या गावात भितीचे सावट आहे. या भितीपोटी श्री नूरसिंह मंदिराच्या उंचीपेक्षा जादा उंचीचं घर बांधण्यास कोणीच आजवर धजावत नाही.

मोटारीत झोपलेल्या ड्रायव्हरचा मृत्यू

सोलापूर : प्रवाशांना सोडून मोटारीत झोपलेला ड्रायव्हर मोटारीतच मृत अवस्थेत आढळून आला. ही घटना बालाजी सरोवर हॉटेलच्या पार्किंगमध्ये शनिवारी (दि. २२) उघडकीस आली. संदीप अंतं कोरगावकर (वय ४६ रा. खडपवाडा, गोवा) असे मृत ड्रायव्हरचे नाव आहे. तो प्रवासी घेऊन सोलापुरातील हॉटेल बालाजी सरोवर येथे आला होता. शुक्रवारी (दि. २१) रात्री तो आपल्या जीए०३-डब्ल्यू-९४९५ या इजोव्हा मोटारीत झोपला होता. शनिवारी तो मोटारीतच बेशुद्ध अवस्थेत आढळला. त्याला विजापूर नाक्याच्या पोलिसांनी रुग्णालयात दाखल केले असता तो मृत झाल्याचे आढळून आले.

शेतजमिनीच्या कारणावरून बन्नैवर कोयत्याने खुनी हल्ला; प्रकृती गंभीर

सोलापूर : शेतीचा वाद न्यायप्रविष्ट असताना राग मनात धरून बाळं येथील गट नं. ४१/३ येथे ७६ आर शेतीचे मोजणी करण्याकामी भूमी अभिलेख विभागाचे कर्मचारी आले असता, विरोधी बाजूच्या सात ते आठ व्यक्तींनी पुरुषोत्तम बन्नै यांच्यावर कोयत्याने खुनी हल्ला चढविला. या हल्ल्यात पुरुषोत्तम बन्नै

हे गंभीर जखमी झाले असून त्यांची प्रकृती गंभीर असून त्यांना खासगी रुग्णालयात उपचारासाठी दाखल करण्यात आले आहे. पोलिससुत्रांकाडून मिळालेली अधिक माहिती अशी की, पुरुषोत्तम दिगंबर बन्नै (वय ४८ वर्ष) यांचे नावे (बाळे, चोर लक्ष्मी जवळ मौजे बाळे ता. उत्तर सोलापूर) येथील गट नं. ४१/३ येथे

७६ आर शेती आहे. त्यांच्या शेती लागत शांतपणा आडके राहणार देगांव यांची शेती आहे. शांतपणा आडके वाने शेतीमध्ये अतिक्रमण केले होते. त्या कारण वरून वाद चालू होता म्हणून त्याबाबत शांतपणा आडके वाने सोलापूर येथील दिवाणी न्यायालयात दावा दाखल केला होता. सदर शेत

जमीनीची शासकिय मोजणी आले असता त्यावेळी हा प्रकार घडला. पुरुषोत्तम हा गंभीर जखमी असल्याने त्यास सिध्देश्वर हॉस्पिटल येथे प्राथमिक उपचार घेवून त्याची प्रकृती गंभीर असल्याने पुन्हा वडळसंगकर हॉस्पिटल येथे एडमिट केले असून त्याचे उपचार चालू आहेत. प्रकृती गंभीर

असल्याचे पोलिससुत्रांकडून सांगण्यात येत आहे. या घटनेच्या बाबत फौजदार चावडी पोलिस स्टेशन मध्ये शांतपणा आडके, सागर आडके, बाळू आडके सर्व राहणार (देगांव, ता. उत्तर सोलापूर) व त्यांचे सोबतचे अजोबखी इतर ७ ते ८ इंसम वांचे विरुद्ध तक्रार दिली. या घटनेचा तपास सपोनि गावक्याक करीत आहेत.

कणखर प्रा.डॉ.तानाजी सावंत भावनाविश हीऊन रडलें; 'त्या' प्रसंगाचा व्हिडीओ मराठ्यांना चिंतनशील बनवणारा

- चिऊ देठे म्हणताहेत... 'हे' तसं जाणारे नव्हेच नव्हेते
- सर, हे बदलायला हवं; मराठा आरक्षण मिळायलाच हवं

सोलापूर/खास प्रतिनिधी

राज्याचे सार्वजनिक आरोग्यमंत्री प्रा.डॉ. तानाजी सावंत हे तसं अगदी कणखर आणि तितकंच धडाकेबाज व्यक्तीमत्व. अत्यंत स्पष्टपणा हे त्यांच्या स्वभावाचं वैशिष्ट्ये. एक पाव अजून दोन तुकडे करून विषय संपविणं ही त्यांची खासियत. पण अत्यंत कणखर मनाचा हाडामासाचा हा माणूस खरोखरच अक्षरशः रडला. नामदार सावंतांनी होळं गाळणं हे तसं म्हटलं तर सार्धसुध नव्हतं आणि नाहीसुद्धा. ते ज्या एका अत्यंत भावनिक तसंच हृदयस्पर्शी प्रसंगातून गेले तो प्रसंगच मनाला चुटका लावणारा. भावनाविश करणारा... मराठा समाजाला चिंतनशील करून सोडणारा. प्रा.डॉ. सावंत आणि चिऊ देठे यांच्यासंबंधीचा सोशल मीडियावर व्हायरल झालेला हा व्हिडीओ पोटात आण पाडणारा. काही केल्या मराठा आरक्षण मिळोना म्हणून निराशेच्या गर्तत गेलेल्या मुळच्या बाश्चाच्या प्रसाद देठेनी पुण्यात व्हिडीओ लाईव्ह करत आत्महत्या करून आपलं आयुष्य संपवलं. ही गोष्ट संवेदनशील मनाच्या प्रा.डॉ. सावंतांना कळल्यानंतर ते देठे कुटुंबियांचं सात्वतंन करायला गेले

होते. मराठा आरक्षणासाठी बलिदान दिलेल्या प्रसाद देठे यांच्या परिवाराचा भयावह उन्हाळा झाला होता. देठे यांच्या पत्नी पती प्रसाद आणि मराठा आरक्षणाबद्दल सांगत होत्या. प्रसाद यांच्या मराठा समाजासाठी जाण्यानं पत्नी चिऊ मुलगा ओम, मुली श्रद्धा आणि सावली हे रस्त्यावर आले याचं दुःख संवेदनशील मनाच्या प्रा. डॉ. सावंतांना झालं. देठे परिवाराचा कर्तावर्ता प्रसाद यांनी जे टोकाचं पाऊल उचललं ते सावंतांना खटकलं. आत्महत्या करण्याबद्दल त्यांनी प्रसाद

यांना दोषच दिला. मराठ्यांच्या आरक्षणासाठी लढाई आता अंतीम टप्प्यात आली असताना देठे यांनी आत्महत्या करण्याची आणि परिणाम कुटुंब वेड देण्याची अविचाराने गोष्ट करायली नको होती हेच सावंतांनी सांगितलं.

पाच लाखांची मदत; भविष्यातही सर्वोत्तरी मद्दतीचं अभिवचन

प्रसाद देठेच्या आत्महत्येनंतर त्यांच्या परिवारावर जो दुःखाचा डोंगर कोसळला. कुटुंब रस्त्यावर आलं. त्याला सावरण्यासाठी प्रा.डॉ. सावंतांनी पाच लाखांचा घनादेश चिऊ देठे यांच्याकडे दिला. भाऊ म्हणून सहकार्य राहिलं. मुलांच्या शिक्षणाची काळजी करू नका, प्रसाद यांच्या विधीचे सोपकार होऊ द्या, आपण पुन्हा भेटूया असं अभिवचन सावंतांनी दिलं.

प्रा.डॉ.सावंतांच्या वाणीतून

- प्रसाद देठे यांनी टोकाचं पाऊन उचलण्यानं परिवार रस्त्यावर आला
- आरक्षणाचा विषय शेवटच्या टप्प्यात आहे, देठेनी आत्महत्या करणं हे चुकीचं झालं
- समाजासाठी बलिदान देऊन आपलं कुटुंब रस्त्यावर आणणं हे कोणी सांगितलं
- कोण कोणाचं नसतं...कोणी कोणाला मदतला, विचारायला येत नसतं.
- २०१७-१८ नंतर आरक्षणासाठी आत्महत्या केलेल्या ४० तरुणांच्या घराच्याकडे गेलं का कोणी? केली का मदत कोणी?
- प्रसाद देठेनी आत्महत्या केली, मात्र त्यांच्या या लेकरांचं काय?
- आरक्षणासाठी आत्महत्या करण्याचं निर्णयच अत्यंत अविचारी आणि संताप आणणारा आहे
- या लेकरांच्या भविष्य उन्हाड्यावर टाकून जायचं किती अवघड आहे
- आत्महत्या केल्याची शिक्षा पती आणि मुलांनाच बसते ना

चिऊ देठेच्या वाणीतून...

- पती प्रसाद हे अविचारी नव्हते, आरक्षण मिळत नाही याचा आत्मविश्वास वाटल्यानेच त्यांनी स्वतःला संपवलं
- मराठा आरक्षणासंबंधी सर्वांनी आजवर आरवासेनेच दिली, आरक्षण मिळणार याचा धरोसा वाटेना
- आत्महत्याबद्दल माझ्या पतीला सगळे दोष देतील, वाईट केलं म्हणतील पण ते अविचारी नव्हतेच नव्हते
- माझ्या पतीनं मराठा समाजासाठी दिलेलं योगदान अत्यंत मोलाचं आहे
- अवघा तीन हजार रुपये पगार होता तरी ते आत्महत्या करणाऱ्या शेतकऱ्यांचा कुटुंबियांना दोनशे दोनशे रूपांची मदत करायचे
- पाय मोडल्यावर घरी असतानादेखील त्यांनी समाजकार्य चालूच ठेवलं होतं
- पती जाण्यानं भयानक परिस्थिती उद्भवली
- आमच्या जगण्यासह मुलांच्या शिक्षणाचं काय करायचं हा प्रश्न आहे.
- प्रा. सावंत सर मराठा आरक्षण मिळायलाच हवं, सगळं बदलायला हवं
- माझे पती लहून लहून हाताश झाले होते
- पतीनं २०१० पासून समाजासाठीच काम केलं.
- आत्महत्या करणं हे कीचं हे माझ्या पतीला जाणवलं पण त्यांचा नाईलाज झाला

तिसरा डोळा

प्रकाश पोरे

नुसतेच वादळवारे नकोत !

कल्याण
247-31-146